

ζῆσαι. ἵνα οὐδὲ μὴ θέλουσι μὴ ἐπιζητήσωσιν, οὐδὲ δὲ μὴ βού-
λονται, δέχωνται. ἀξιώ ἡμᾶς μηκέτι τοιαῦτα γίνεσθαι. γρά-
ψατε δὲ μᾶλλον κατὰ τῶν τὰ τοιαῦτα ἐπιχειρούντων, ἵνα
μηκέτι τοιαῦτα τάσχωσιν αἱ ἐκκλησίαι, μηδὲ τις ἐπίσκοπος
ἢ πρεσβύτερος ἕβριν πάσχη, ἢ παρὰ γνώμην, ὡσπερ ἐδήλωσαν
ἡμῖν, ἀναγκάζεται τις ποιεῖν. ἵνα μὴ καὶ παρὰ τοῖς ἔθνεσι
γέλωτα ἀφίλοισμεν, καὶ πρὸς γε πάντων, ἵνα μὴ τὸν θεὸν πα-
ροξύνωμεν. ἕκαστος. γὰρ ἡμῶν ἀποδώσει λόγον ἐν ἡμέρᾳ
κρίσεως, περὶ ὧν ἐταῦθα ἔπραξι. γένοιτο δὲ πάντας κατὰ
θεὸν φρονῆσαι, ἵνα καὶ αἱ ἐκκλησίαι, τοὺς ἐπισκόπους αὐτῶν
ἀπολαβοῦσιν, χαίρωσι διαπαντός ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ κυρίῳ
ἡμῶν, δι' οὗ τῷ πατρὶ ἢ δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰῶνων.
ἀμήν. ἔρρησθαι ὑμᾶς ἐν κυρίῳ εὐχόμεαι, ἀγαπητοὶ καὶ πο-
θειντάτοι ἀδελφοί.

pere cogantur; ut quos exoptant non requirant (2), quos autem nolunt, inviti recipiant. Rogo vos ne ul-
tra huiusmodi res agantur: immo potius contra eos scribite qui talia moluntur; ne deinceps ita vexen-
tur ecclesiae, neve quis episcopus aut presbyter contumeliam patiat, aut contra animi sui sententiam,
ut nobis indicatum est, quis facere cogatur: ne apud ethnicos risum moveamus, ac in primis ne Deum ad
iram concitemus. Unusquisque enim nostrum in die iudicii rationem suorum in hac vita operum est red-
diturus. Utinam omnes secundum Deum sentiant: ut et ecclesiae, episcopis suis receptis, perpetuo gaudeant
in Christo Jesu Domino nostro, per quem gloria Patri in saecula saeculorum, Amen. Valere vos in Christo
exopto, charissimi ac desideratissimi fratres.

EPISTOLA (3) JULII PAPAE I AD PRESBYTEROS, DIACONOS ET POPULUM ALEXANDRIÆ.

JULIUS ALEXANDRINIS DE REDITU ATHANASI, CUI SEMPER FIDE ET AMORE INHÆSERANT, GRATULATUR EISQUE BENE
PRECATUR.

Ἰούλιος πρεσβυτέρους καὶ διακόνους, καὶ λαῶν παροικούντων
Ἀλεξάνδρειαν.

α'. Συγχαίρω καὶ γὰρ ὑμῖν, ἀγαπητοὶ ἀδελφοί, ὅτι τὸν

a sanctis apostolis successoribusque eorum in præfatis
antiquis decretum statulis, quæ hactenus sancta et uni-
versalis apostolica tenet Ecclesia, non oportere præter
sententiam Romani pontificis concilia celebrari, nec
episcopum damnari. Sententiam Julii, dum a diversis
tractatur, qui eadem verba interpolare amant, quis
crederet tam diversa rerum facie exhiberi potuisse?
Inficiandum tamen non est, eo pacto quo res tum
erant, cum scilicet Eusebianorum legati synodum a
Julio petissent, cum Julius eorum petitioni annuens
episcopos Romam vocasset, cum plurimi jam venis-
sent, Eusebians præter Romani pontificis sententiam
nec concilia celebrare, nec de controversis rebus de-
creta sancire, nec accusatos episcopos damnare li-
cuisset. At in eo falsi sunt Socrates et Sozomenus,
quod hæc Julii verba, An ignoratis hanc esse consu-
tudinem, ut primum nobis scribatur, et hinc quod jus-
tum est decernatur, de una Alexandrina ecclesia ab
eo dicta, de universis interpretati sint. Ei autem con-
suetudini, quam Julius hic vindicat, suffragantur gesta
Dionysii Alexandrini, qui cum in suspensionem venis-
set hæreseos, ad Dionysium Romanum delatus, sese
purgare non distulit. Et id quidem Romani pontificis
in Alexandrinam ecclesiam speciale jus ad huius ec-
clesiæ originem referre licet, quippe quæ Petrum
jam Romæ constitutum, Marci ipsius discipuli opera,
seu, si mavis cum Leone, Marcum in omnibus docto-
ris sui Petri magisterio in omnibus consonantem,
fundatorem habuit.

(1) Alludit hic Julius ad formam iudicii, cujus spe-
cimen in damnando incesti reo Paulus 1, Cor. v, 4,
tradit his verbis: In nomine Domini nostri Jesu Christi
congregatis vobis et spiritu meo, etc. Ad eadem Apo-
stoli verba Ecclesiam non iudicia solum, sed et epi-
scoporum institutiones atque ordinationes exegisse
testis est Athanasius in epistola encyclica, cujus
verba superius, col. 901, not. 2, retulimus.

(2) Hoc est, adeo ut priventur jure postulandi quos

Jusmodi suspicio in illius urbis episcopum cadebat,
ad hanc ecclesiam scribendum fuit. Nunc autem illi,
re nobis non indicata, postea quam quod libuit egere,
nos quibus ea crimina explorata non sunt, sibi de-
mum suffragatores esse volunt. Nequaquam talia
sunt (1) Pauli statuta, non hæc patres tradiderunt:
sed aliena est ista forma, novum hoc institutum. Ob-
secro, bono animo ferte; quæ enim scribo ad publi-
cum bonum conferunt. Nam quæ accepimus a beato
Petro apostolo, ea vobis significo; non scripturus
tamen, quod nota apud omnes ea esse existimem,
nisi quæ gesta sunt nos conturbassent. Episcopi ra-
piuntur et e suis sedibus pelluntur, alii aliunde eo-
rum loco substituuntur, et alii insidiis appetuntur:
ita ut populi de abreptis doleant, ac submissos reci-
pere autem nolunt, inviti recipiant. Rogo vos ne ul-
tra huiusmodi res agantur: immo potius contra eos scribite qui talia moluntur; ne deinceps ita vexen-
tur ecclesiae, neve quis episcopus aut presbyter contumeliam patiat, aut contra animi sui sententiam,
ut nobis indicatum est, quis facere cogatur: ne apud ethnicos risum moveamus, ac in primis ne Deum ad
iram concitemus. Unusquisque enim nostrum in die iudicii rationem suorum in hac vita operum est red-
diturus. Utinam omnes secundum Deum sentiant: ut et ecclesiae, episcopis suis receptis, perpetuo gaudeant
in Christo Jesu Domino nostro, per quem gloria Patri in saecula saeculorum, Amen. Valere vos in Christo
exopto, charissimi ac desideratissimi fratres.

pere cogantur; ut quos exoptant non requirant (2), quos autem nolunt, inviti recipiant. Rogo vos ne ul-
tra huiusmodi res agantur: immo potius contra eos scribite qui talia moluntur; ne deinceps ita vexen-
tur ecclesiae, neve quis episcopus aut presbyter contumeliam patiat, aut contra animi sui sententiam,
ut nobis indicatum est, quis facere cogatur: ne apud ethnicos risum moveamus, ac in primis ne Deum ad
iram concitemus. Unusquisque enim nostrum in die iudicii rationem suorum in hac vita operum est red-
diturus. Utinam omnes secundum Deum sentiant: ut et ecclesiae, episcopis suis receptis, perpetuo gaudeant
in Christo Jesu Domino nostro, per quem gloria Patri in saecula saeculorum, Amen. Valere vos in Christo
exopto, charissimi ac desideratissimi fratres.

EPISTOLA (3) JULII PAPAE I AD PRESBYTEROS, DIACONOS ET POPULUM ALEXANDRIÆ.

JULIUS ALEXANDRINIS DE REDITU ATHANASI, CUI SEMPER FIDE ET AMORE INHÆSERANT, GRATULATUR EISQUE BENE
PRECATUR.

Ἰούλιος πρεσβυτέρους καὶ διακόνους, καὶ λαῶν παροικούντων
Ἀλεξάνδρειαν.

α'. Συγχαίρω καὶ γὰρ ὑμῖν, ἀγαπητοὶ ἀδελφοί, ὅτι τὸν

a sanctis apostolis successoribusque eorum in præfatis
antiquis decretum statulis, quæ hactenus sancta et uni-
versalis apostolica tenet Ecclesia, non oportere præter
sententiam Romani pontificis concilia celebrari, nec
episcopum damnari. Sententiam Julii, dum a diversis
tractatur, qui eadem verba interpolare amant, quis
crederet tam diversa rerum facie exhiberi potuisse?
Inficiandum tamen non est, eo pacto quo res tum
erant, cum scilicet Eusebianorum legati synodum a
Julio petissent, cum Julius eorum petitioni annuens
episcopos Romam vocasset, cum plurimi jam venis-
sent, Eusebians præter Romani pontificis sententiam
nec concilia celebrare, nec de controversis rebus de-
creta sancire, nec accusatos episcopos damnare li-
cuisset. At in eo falsi sunt Socrates et Sozomenus,
quod hæc Julii verba, An ignoratis hanc esse consu-
tudinem, ut primum nobis scribatur, et hinc quod jus-
tum est decernatur, de una Alexandrina ecclesia ab
eo dicta, de universis interpretati sint. Ei autem con-
suetudini, quam Julius hic vindicat, suffragantur gesta
Dionysii Alexandrini, qui cum in suspensionem venis-
set hæreseos, ad Dionysium Romanum delatus, sese
purgare non distulit. Et id quidem Romani pontificis
in Alexandrinam ecclesiam speciale jus ad huius ec-
clesiæ originem referre licet, quippe quæ Petrum
jam Romæ constitutum, Marci ipsius discipuli opera,
seu, si mavis cum Leone, Marcum in omnibus docto-
ris sui Petri magisterio in omnibus consonantem,
fundatorem habuit.

(1) Alludit hic Julius ad formam iudicii, cujus spe-
cimen in damnando incesti reo Paulus 1, Cor. v, 4,
tradit his verbis: In nomine Domini nostri Jesu Christi
congregatis vobis et spiritu meo, etc. Ad eadem Apo-
stoli verba Ecclesiam non iudicia solum, sed et epi-
scoporum institutiones atque ordinationes exegisse
testis est Athanasius in epistola encyclica, cujus
verba superius, col. 901, not. 2, retulimus.

(2) Hoc est, adeo ut priventur jure postulandi quos

JULIUS (4) PRESBYTERIS, DIACONIS ET POPULO (5) ALEXAN-
DRIAM INCOLENTI.

I. Gratulor et ipse vobis, dilectissimi fratres, quod
exoptant. Ut enim supra Julius, n. 14, docet, ac ver-
ba Cypriani in eundem locum relata confirmant,
ecclesiasticæ leges volebant, ut episcopus ordinandus
a clericis et populis postularetur. Nec minus canoni-
bus repugnat populus cogi, ut quos nolint episcopus
inviti recipiant. Quapropter concilium Aurelianense v,
an. 549, c. 11, cavens, Episcopus ne invitis detur,
conceptis verbis adjungit, sicut antiqui canones decre-
verunt. Vide Cælestini I epistolam ad episcopos
Vienn. et Narbon., n. 4 et 5.

(5) In historia tripart. et plebi, habitantibus in
Alexandria dilectissimis fratribus in Domino salutem:

fructum fidei vestrae ob oculos demum conspiciatis. Illud enim ita re vera se habere cuius palam est in fratre et coepiscopo meo Athanasio, quem Deus tum ob vitæ puritatem, tum ob preces vestras vobis restituit. Ex quo sane animadvertere licet, vos semper puras et charitate plenas orationes ad Deum extulisse. Memores quippe cœlestium promissionum, et ad illas ducentis disciplinæ in qua per doctrinam prædici fratris mei instituti estis, verissime nostis, et secundum rectam fidem vobis insitam comprehendistis, nequaquam illum a vobis perpetuo seunctum fore, quem in piissimis vestris animabus semper quasi præsentem habuistis. Mihi itaque ad vos scribenti non multis opus est sermonibus: quæcumque enim vobis a me dicta fuerint, hæc vestra fides præoccupavit, perque Dei gratiam commune omnium nostrum explevit votum (1). Gratulor itaque vobis (iterum enim dicam), quod in fide invicta servaveritis animas vestras. Nec minus ipsi Athanasio fratri meo gratulor, quod multas licet pausus ærumnas, nulla tamen hora fuerit vestrae charitatis vestrique desiderii immemor. Nam etsi corpore ad tempus abstrahi a vobis visus est, spiritu tamen indesinenter est ut præsens vobiscum versatus, redit clarior quam discesserat.

II. Atque ego quidem, dilectissimi, omnes illas, quas pertulit, vexationes non inglorias fuisse existimo. Nam et vestra et illius fides ab universis cognita et comprobata est. Nisi enim tot ac tanta contigissent, quis crederet, aut vos de tanto episcopate tulisse iudicium tantaque charitate eum persecutos esse; aut illum tot ac tantis ornatum fuisse virtutibus, propter quas a spe quæ reposita est in cœlis alienus non est? Adeptus est igitur undecumque, tum in h. e, tum in futuro sæculo, gloriosum confessionis testimonium. Multas siquidem ac diversas calamitates terra marique perpessus, cunctas Arianae hæreseos molitiones conculcavit; ac sæpe per invidiam appetitus insidiis et in vitæ discrimen adductus, mortem contempsit, omnipotentis Dei et Domini nostri Jesu Christi præsidio munitus: confidens futurum, ut et insidias declinaret, et vobis ad vestram consolationem restitueretur, majora etiam ex vestra (2) conscientia referens trophæa, in quibus ad extremos usque totius orbis fines gloriosus innotuit, ob vitæ integritatem probatus. In proposito quidem animi sui cœlestique doctrina fiduciam gessit, sed et a vobis eum diligi perpetuo constantique iudicio demonstratis.

III. Redit igitur ad vos jam multo clarior, quam cum a vobis discederet. Si enim pretiosa metalla aurum et argentum ad puritatem ignis probat; quid quis pro tanti viri dignitate dixerit, qui tot calamitatum periculis superatis, vobis restituitur, purus innocensque non nostro tantum, sed et totius synodi iudicio declaratus? Excipite igitur, dilecti fratres, cum omni secundum Deum gloria et lætitia, episcopum vestrum suffragante Socratis græco textu καὶ λαῶ παροικούντι Ἀλεξάνδρειαν, ἀγαπητοῖς ἀδελφοῖς ἐν κυρίῳ χαίρειν.

Α καρπὸν τῆς ἑαυτῶν πίστεως ἐπ' ὀφθαλμῶν λοιπὸν ὄρατε. τοῦτο γὰρ καὶ ἀληθῶς ἂν τις ἴδοι γενόμενον ἐπὶ τοῦ ἀδελφοῦ καὶ συνεπισκόπου μου Ἀθανασίου, ὃν διὰ τὴν καθαρότητα τοῦ βίου, καὶ διὰ τὰς ὑμετέρας εὐχὰς, θεὸς ὑμῖν ἀποδίδωσιν. ἐκ δὴ τούτου συνορᾶν ἔστι, καθαρὰς ὑμᾶς καὶ μεστὰς ἀγάπης ἀεὶ τὰς εὐχὰς ἀνενοχοχέειν πρὸς τὸν θεόν. μνήμονες γὰρ ὄντες τῶν οὐρακίων ἐπαγγελιῶν, καὶ τῆς πρὸς αὐτὰς ἀγωγῆς, ἣν ἐκ τῆς διδασκαλίας τοῦ προειρημένου ἀδελφοῦ ποὺ ἐπαιδεύθητε, ἔγνωτε ἀληθῶς καὶ κατὰ τὴν προσοῦσαν ὑμῖν ὀρθὴν πίστιν κατελήφατε, ὡς οὐκ ἂν εἰς τέλος ἀφ' ὑμῶν ἀποσχοινοισθῆσται οὗτος, ὃν ταῖς θεοσεβαστάταις ὑμῶν ψυχαῖς ἀεὶ ὡς παρόντα ἰσχάκατε. οὐκοῦν, οὐ πολλῶν μοι χρεῖα λόγον πρὸς ὑμᾶς ἐπιστέλλοντι. ὅσα γὰρ ὑμῖν ἂν λεχθῆ παρ' ἐμοῦ, τούτα ἢ ὑμετέρα πίστις προῦλαβε, καὶ πεπλήρωκε κατὰ θεοῦ χάριν τὰ τῆς κοινῆς πάντων ἡμῶν εὐχῆς. συγχαίρω τοίνυν ὑμῖν, πάλιν γὰρ ἔρω, ὅτι τὰς ψυχὰς ἀκαταμαχῆτους ἐν τῇ πίστει τετηρήκατε. καὶ αὐτῷ δὲ τῷ ἀδελφῷ μου Ἀθανασίῳ οὐκ ἔλαττον συγχαίρω, ὅτι καίπερ πολλὰ πάσῃων λυπηρὰ οὐδεμίαν ὥραν ἐπιλήσιμον γέγονε τῆς ὑμετέρας ἀγάπης καὶ τοῦ ὑμετέρου πόθου. εἰ γὰρ καὶ τῷ σώματι πρὸς καιρὸν ἔδοξεν ἀφ' ὑμῶν ἀρελυσθῆναι, ἀλλὰ τῷ πνεύματι διαπαντός ὡς συνὸν ὑμῖν διῆγεν.

β. Καὶ ἔγωγε, ἀγαπητοί, τὸν γενόμενον κατ' αὐτοῦ πάντα πειρασμὸν οὐκ ἄδοξον ἠγοῦμαι γεγενῆσθαι. καὶ γὰρ καὶ ἡμετέρα, καὶ ἡ τούτου πίστις ἐγνώσθη παρὰ πᾶσι καὶ δεδοκιμάσται. εἰ γὰρ μὴ τοσαῦτα συμβεβῆκε, τίς ἂν ἐπίστευσεν, ἢ ὑμᾶς τοσαύτην κρίσιν καὶ τοσαύτην ἀγαπᾶν περὶ τὸν τληκοῦτον ἐπίσκοπον ἔχειν, ἢ ἐκείνων τοσαύταις ἀρεταῖς περιβεβῆσθαι, δι' ἃς καὶ τῆς ἐν οὐρανοῖς ἐλπίδος οὐκ ἀλλότριος γένοιτο; ἐπέτυχε τοίνυν οὐδὲν ἄποτε τρόπῳ καὶ ἐν τῷ νῦν, καὶ ἐν τῷ μέλλοντι, καὶ ὁμολογίας ἔνδοξον μαρτυρίαν. διαφόρως γὰρ κατὰ τε γῆν καὶ κατὰ θάλατταν πολλὰ πειρασθεῖς, τὴν σπειρωκίαν πᾶσαν τῆς ἀρειανῆς αἰρέσεως κατεπάτησε, καὶ πολλὰς διὰ φθόνον καὶ εἰς κίνδυνον ἐπιβουλεύθεις κατεφρόνησε θανάτου, φερομένου ὑπὸ τοῦ παντοκράτορος θεοῦ, καὶ τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ ἐπίβητον ἅμα καὶ τὰς ἐπιβουλὰς ἐκκλίειν, καὶ ἀποκατασταθῆσθαι πρὸς ὑμετέραν παράκλησιν, φέρων ὑμῖν ἅμα ἐκ τῆς ὑμετέρας συνειδήσεως μεζίονα τὰ τρόπαια, ἐν οἷς καὶ ἄχρι τερμάτων πάσης τῆς γῆς ἔνδοξον ἐγνώσθη, δοκιμασθεῖς ἐκ τοῦ βίου. παρήρησιασμένοι μὲν τῇ προθέσει καὶ τῇ οὐρακίᾳ διδασκαλίᾳ, ἀποδειχθεῖς δὲ ἀθανάτω κρίσει παρ' ὑμῶν ἀγαπώμενος.

γ. Ἐπανάρχεται τοίνυν πρὸς ὑμᾶς λαμπρότερος νῦν, ἢ ὅτε παρ' ὑμῶν ἀπεδήμησεν. εἰ γὰρ καὶ τὰς τιμίας

(1) Eriphan, et divina gratia communis orationis nostræ via complevit. Apud Socratem edit. Vales, καὶ πεπλήρωται κατὰ Χριστοῦ χάριν τὰ τῆς κοινῆς ὑμῶν πάντων εὐχῆς: sed superior Eriphanii interpretatio fidem facit, eum legisse ut in nostris mss. πεπλήρωκε, non πεπλήρωται; θεοῦ, non Χριστοῦ; et ἡμῶν non ὑμῶν. Sane quod Valesius præfert, minus coheret cum antecedentibus, ubi Julius multis sibi non opus esse scribit, non quia completa sint quæ Alexandrini communibus votis optarant, sed quia ipsi jam fide sua prævenissent et expleissent, quidquid ab illis desiderare Julius posset.

(2) Pro vestra, apud Epiphanium legimus fortissima: quæ lectio maxime arridet. Unde in græco So-

ἴλας χρυσὸν δὴ καὶ ἄργυρον εἰς καθαρότητα τὸ πῦρ δοκιμάζει. τί ἂν τι εἴποι κατ' ἀξίαν τοῦ τοσοῦτου ἀνδρὸς, ὃς κινδύνους τοσοῦτων θλίψεων νικήσας, ἀποδίδεται ὑμῖν, ἀθῶος οὐ παρ' ἡμῶν μόνον, ἀλλὰ καὶ παρὰ πάσης τῆς συνόδου ἀποδεχθεὶς; ὑποδέξασθε τοίνυν, ἀγαπητοὶ ἀδελφοί, μετὰ πάσης τῆς κατὰ θεὸν δόξης καὶ χαρᾶς, τὸν ἐπίσκοπον ὑμῶν Ἀθανάσιον, μετὰ τούτων οἵτινες αὐτῷ καὶ τῶν τοσοῦτων καμμάτων κοινωνοὶ γεγονάσι. καὶ χαιρετε τῶν εὐχῶν ἑαυτῶν ἀπολαύοντες, οἱ τὸν ποιμένα τὸν ὑμέτερον, ἐν' οὕτως εἶπω, ποθοῦντα καὶ διψῶντα τὴν ὑμετέραν θεοσέβειαν, σωτηρίους γραφαῖς ἐθρέψατε καὶ ἐποτίσατε καὶ γὰρ τῆς ἐπι ξένης αὐτοῦ διατριβῆς ὑμεῖς παραμυθία γεγονάτε. καὶ διωκόμενον καὶ ἐπιβουλεύομενον ἐθάψατε ταῖς πιστοτάταις ἑαυτῶν ψυχαῖς καὶ διανοαῖς. ἐμὲ δὲ ἤδη εὐφραίνει ἐννοούμενον καὶ προορώντα τῷ λογισμῷ τὴν ἐπι τῆ ἐπανόδου ἑκάστου ὑμῶν χαρὰν, καὶ τοῦ πλήθους τὰς θεοσεβεστάτας ἀπαντήσεις, καὶ τὸ ἔνδοξον τῆς τῶν συντρεχόντων ἑορτῆς. καὶ τίς ἐκεῖνη ἡ ἡμέρα ὑμῖν καὶ ποία ἔσται, ἐπανερχομένου μὲν τοῦ ἀδελφοῦ μου, παυμένων δὲ τῶν προγενομένων, καὶ τῆς πολυτιμῆτου καὶ κατ' εὐχὴν ἐπανόδου εἰς εὐφροσύνην τινὰ πληρεστάτης χαρᾶς συναπτούσης τοὺς πάντας; ἡ τοιαύτη δὲ χαρὰ κατὰ τὸ μέγιστον μέχρις ἡμῶν φθάσει, οἷς θεοθεν καὶ τοῦτο συγχωρεῖσθαι συνέστηκεν, ὅπως εἰς ἡρώσειν τοῦ τηλεκίουτου ἀνδρὸς ἔλθειν δυνηθῶμεν. εἰς εὐχὴν δὴ οὖν τὴν ἐπιστολὴν τελειῶσαι καλόν.

Ὁ θεὸς ὁ παντοκράτωρ, καὶ ὁ τούτου υἱὸς ὁ κύριος καὶ σωτὴρ ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς, διηνεκῆ τὴν χάριν ὑμῖν παράσχοι, διδοὺς ἑαυτὸν τῇ θαυμαστῇ ὑμῶν πίστει, ἣν περὶ τὸν ἐπίσκοπον ὑμῶν ἐνδοξὴν μαρτυρίαν ἐνεδείξασθε: ἵνα ὑμῖν τε καὶ τοῖς μεθ' ὑμᾶς, ἐνταῦθα ἐν τῷ μέλλοντι, τὰ βελτίονα νέμοι, ἃ ὀφθαλμὸς οὐκ εἶδε, καὶ οὖς οὐκ ἤκουσε, καὶ ἐπὶ καρδίαν ἀνθρώπου οὐκ ἐνέθε, ἃ ἠτοίμασεν ὁ θεὸς τοῖς ἀγαπῶσιν αὐτόν, διὰ τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, δι' οὗ τῷ παντοκράτορι θεῷ ἡ δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. ἀμήν. ἐρῶσθαι ὑμᾶς ἐν κυρίῳ εὐχόμεαι, ἀγαπητοὶ ἀδελφοί.

EPISTOLA VALENTIS ET URSACII AD JULIUM PAPAM.

QUAM EPISTOLAM (2) POST RENUNTIATIONEM ORIENTALIUM (5), ATHANASIIUM REUM NON ESSE, IN URBE ROMA HOLOGRAPHAM MANU VALENS PERSCRIPSIT, ET URSACIUS SUBSCRIPSIT.

(Ex Hilarii fragmento II, num. 20.)

Κυριοῦ μακαριωτάτου πάπα Ἰουλίῳ Οὐρσάκιος καὶ Οὐάλης.
Ἐπειδὴ συνέστηκεν ἡμᾶς πρὸ τούτου πολλὰ τε καὶ

cratis textu loco ὑμετέρας restituendum suspicamur καρτερῶς.

(1) Apud Athanasium consideratur καὶ ἐπιβουλεύομενον, cuius verbi latinam interpretationem ab Epiiphiano schol. mutuamur.

(2) Socrates lib. II, c. 24, epistolae huius meminit, eamque ab Ursacio et Valente, postquam Jerosolymitanæ synodi anno 549, habitæ gesta comperissent, conscriptam docet. Huic Hilarius fragm. II, n. 20 et Athanasius epist. ad Solitar. n. 25 et 26, suffragantur. Quocirca ab eodem Athanasio apol. cont. Arian. n. 58, proxime post prædictam synodum Jerosolymitanam collocatur. Eam latine scriptam, ac deinde e latino textu græce conversam fuisse rursus Athanasius in prædicto apologiæ loco et in epistola ad Solitarios n. 26, testatur. Utrobique eam sibi transmissam declarat a Paulino, et eo quidem secundum veteres codices, uti nostri ad vitam S. Athanasii operibus ipsius præmissam n. 15 observarunt, Τεβέρων, non Τριβέρων, episcopo. Ex quo et probabilius est Paulinum Tiburensem, quomodo et Nannius in epistola ad Solitarios interpretatus est, quam Trevirensis intelligendum esse. Commodius enim ac celerius episcopus Tiburensis, utpote urbi vicinus, quam Treviren-

A Athanasium, cum his qui tot ejus Liborum fuere consortes: et votorum compotes effecti gaudent, qui pastorem vestrum, cum vestra pietatem, ut ita dicam, esuriret ac sitiret, salutaribus scriptis nutritis et potastis. Vos eni illi, in extranea regione commoranti, consolationi fuistis: vos eum fidelissimis animabus mentibusque vestris in persecutione (1) et periculis fovistis. Mihi certe jam volupe est, cogitanti et animo prævidenti uniuscujusque vestrum in ejus reditu lætitiâ, multitudinis piissimos occursum, gloriosamque concurrentium festivitatem. Quæ et qualis vobis illa futura dies est, qua frater noster revertetur, et præcedentia mala cessabunt, ac pretiosus ille optatissimusque reditus omnes coaptabit in quamdam plenissimi gaudii alacritatem? Hujusmodi sane gaudium maxima ex parte etiam ad nos usque pertingit, quibus a Deo id muneris concessum esse constat, ut in tanti viri cognitionem venire possemus. Par est igitur precando claudî epistolam.

IV. Deus omnipotens, et filius ejus Dominus et Salvator noster Jesus Christus perpetuam vobis conferat gratiam, præmium referens admirandæ fidei vestræ, quam erga episcopum vestrum præclaro testimonio exhibuistis: ut vobis vestrisque posteris, hic et in futuro sæculo, optima impertiat, quæ nec oculus vidit, nec auris audivit, nec in cor hominis ascendorunt; quæ præparavit Deus diligentibus se (1 Cor. II, 9), per Jesum Christum Dominum nostrum, per quem omnipotenti Deo gloria in sæcula sæculorum. Amen. Valere vos in Domino exopto, fratres dilecti.

Quoniam constat nos antehac multa gravia de nobis, libellum Romæ traditum Alexandriam transmittere potuit. Hinc non satis firma est sententia eorum, qui hoc solo loco nixi, Maximinum Trevirensis episcopum Paulini decessorem an. 549, defunctum tradunt. Neque tamen propterea opinioni subscribendum est Baronii, qui ad annum 550. n. 8, Maximinum episcopum, quem una cum Servatio ad Constantium imperatorem a Magnentio tyranno legatum esse Athanasius apolog. ad Constant. n. 9 memorat, ipsum esse Maximinum Trevirensis arbitrat. Hunc enim Maximinum a Maximino Trevirensi distinguendum esse aliunde notum est. Quippe ut taceam Maximi et Maximini non unum esse nomen, ipse Athanasius in eadem apologia ad Constantium num. 14, sibi ad Maximini, utpote jam defuncti, testimonium provocare non licere fassus, num. 9 Maximinum Magnentii legatum testem appellat, ut adhuc superstitem ex quo Constantius rerum veritatem discere certius et comprobare possit. Textum epistolæ seu libelli hujus latinum cum annotatione prævia ex Hilarii fragmento II, n. 20, græcum ex apologia Athanasii contra Arianos, n. 58, ubi de penitentia Ursacii et Valentis inscribitur, exhibemus.

(3) Maximi scilicet ac cæterorum episcoporum, qui Jerosolymis convenientes, Alexandrinis et universis